

Затверджую

Директор школи

Мирон О.А.



ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ДУБЛЯНСЬКОГО ОПОРНОГО ЛІЦЕЮ ІМЕНІ ГЕРОЯ УКРАЇНИ АНАТОЛІЯ ЖАЛОВАГИ ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ



Структура
освітньої програми
Дублянського опорного ліцею
імені Героя України Анатолія Жаловаги
Львівської міської ради

- Розділ 1.** Призначення школи та засіб його реалізації
- Розділ 2.** Опис "моделі" випускника школи
- Розділ 3.** Цілі та задачі освітнього процесу школи
- Розділ 4.** Зміст та організація навчального процесу
- Розділ 5.** Навчальний план та його обґрунтування
- Розділ 6.** Використання педагогічних технологій.
- Розділ 7.** Показники (вимірники) реалізації освітньої програми
- Розділ 8.** Процеси розвитку, виховання і соціалізації в школі
- Розділ 9.** Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.

Розділ 1. Призначення школи та засіб його реалізації

Людина здобуває освіту, щоб жити щасливо та бути успішною. Загальна освіта – це основа особистої культури людини, яка визначає її індивідуальність та забезпечує особистісний розвиток. Розвиток системи освіти в Україні визначається Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, Концепцією нової української школи. Згідно з чинним законодавством «метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві і цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності».

Дублянський опорний ліцей імені Героя України Анатолія Жаловаги забезпечує набуття дитиною освіти за освітніми програмами початкової, базової та повної середньої освіти, досягнення нею визначених стандартами освіти результатів навчання. Освітній процес у нашій школі організований так, щоб забезпечити формування в учня передбачених стандартами ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності.

Набути ключових компетентностей учні можуть, беручи безпосередню участь в освітньому процесі на денній формі навчання.

Педагогічний колектив школи прагне створити умови для розвитку кожної дитини, дати їй можливість для самовираження й самовизначення, забезпечити науково-теоретичну, практичну, допрофесійну та загальнокультурну підготовку

учнів. Для цього необхідний постійний розвиток школи, поповнення її матеріально-технічних і навчальних ресурсів, підвищення кваліфікації адміністрації та педагогічних працівників, а, головне, єднання та духове зростання учнів, батьків і педагогів як спільноти, яка творить сприятливий для української дитини соціально-культурний простір.

Духовна сила нації – творчий потенціал народу, глибоке усвідомлення надбання українців минулих років. Найважливіше завдання сучасної школи – розвивати творчі здібності учнів, допомагати їм реалізовувати свої таланти. Всебічний і гармонійний розвиток особистості передбачає єдність її освіченості, вихованості, загального розвитку. Виходячи з завдань сучасної школи, процес навчання покликаний забезпечувати три функції – освітню, виховну, розвиваючу.

Навчання має комплексний вплив на особистість, незважаючи на те, що освітня функція найбільш специфічна для даного процесу. Сама освіта передбачає формування не лише знань і умінь, але й певних якостей, світогляду, ідейності, моральності особистості та ін. Умовне виділення освітньої, виховної і розвиваючої функції є корисним у практичній діяльності вчителя, особливо при плануванні завдань навчання.

Освітня функція передбачає, в першу чергу, засвоєння наукових знань, формування спеціальних і загально-навчальних умінь і навичок. Наукові знання передбачають факти, поняття, закони, закономірності, теорії, узагальнену картину світу. У відповідності з освітньою функцією вони повинні стати надбанням особистості, ввійти в структуру її досвіду. Найповніша реалізація цієї функції повинна забезпечити повноту, систематичність і усвідомленість знань, їх міцність і дієвість. Це вимагає такої організації процесу навчання, щоб із змісту навчального предмета, що відображає відповідну галузь наукового знання, не випадали елементи, які є важливими для розуміння основних ідей і суттєвих причинно-наслідкових зв'язків, щоб у загальній системі знань не утворювалося пустот. Знання повинні бути належним чином впорядковані, набуваючи все більшої стрункості й логічної впорядкованості, щоб нові знання впливали з раніше засвоєних і прокладали шлях до наступних знань.

Конкретним результатом реалізації освітньої функції є дієвість знань, що виражається в свідомому оперуванні ними, у здатності мобілізувати попередні знання для отримання нових, а також сформованість найважливіших як спеціальних, так і загально-навчальних умінь і навичок.

Спеціальні уміння і навички — це специфічні для певного навчального предмета і галузі науки практичні уміння й навички. Наприклад, з фізики і хімії - це розв'язування задач, проведення лабораторних дослідів, показ демонстрацій, здійснення дослідницьких робіт. З географії – робота з картою, географічні вимірювання, орієнтування за допомогою компасу та інших приладів. З математики — розв'язування задач, робота з обчислювальними машинами різних типів, з логарифмічною лінійкою, з моделями та ін. З ботаніки і біології - робота з гербаріями, муляжами, колекціями, препаратами, мікроскопами.

Крім спеціальних умінь і навичок у процесі навчання учні оволодівають загально-навчальними уміннями і навичками, які мають відношення до всіх предметів, наприклад, навичками роботи з книгами, довідниками, читання й письма, бібліографічним апаратом, раціональної організації домашньої праці, дотримання режиму дня тощо.

Процес навчання поряд з освітньою реалізує й виховну функцію, формуючи в учнів світогляд, моральні, трудові, естетичні, етичні уявлення, погляди, переконання, способи відповідної поведінки і діяльності в суспільстві, систему ідеалів, відношень, потреб, фізичну культуру, тобто сукупність якостей особистості. Об'єктивно навчання не може не виховувати певних поглядів, переконань, відношень, якостей особистості. Формування особистості взагалі неможливо без засвоєння системи моральних та інших понять, норм і вимог. Між освітою і вихованням існує не односторонній зв'язок: від навчання до виховання. Процес виховання при правильній організації негайно виявляє благодатний вплив на навчання, оскільки виховання дисциплінованості, організованості, суспільної активності та інших якостей створює передумови для більш активного й успішного навчання. Власне, без належної вихованості учнів ефективний процес навчання неможливий.

Таким чином, головне завдання педагогічного колективу опорного закладу – в повній мірі реалізувати та гармонійно поєднати реалізацію всіх аспектів у навчанні:

системою уроків, які передбачають завдання освіти, виховання і розвитку учнів; змістом діяльності учителя і учнів, який забезпечував би реалізацію всіх трьох видів завдань;

різноманітністю методів, форм і засобів навчання;

в процесі контролю і самоконтролю навчання і при аналізі його результатів, причому одночасно оцінюється якість реалізації всіх функцій, а не однієї з них.

Сукупність цих вимог при побудові процесу навчання підносить його на якісно новий рівень, при якому комплексно реалізуються завдання, що стоять перед школою.

Мета освітньої програми:

- визначення напрямків діяльності та цільових орієнтирів;
- спрямування спільної роботи колективу школи та громадськості;
- проектування процесу оновлення діяльності школи.

Освітня програма школи як навчально-виховного комплексу ґрунтується на визнаних світом та перевірених досвідом ключових ідеях української педагогічної думки, базових принципах гуманістичної філософії та здобутках сучасної науки управління. Будучи динамічною моделлю системи взаємовідносин учасників освітнього процесу у єдності з матеріальною основою цих відносин, програма містить бачення та місію школи, загальні та операційні завдання її розвитку, особливості організації тут навчально-виховного процесу, пріоритетні напрямки цього розвитку, його індикатори і критерії результативності обраної стратегії. Ми цінуємо кожну дитину, дбаючи про:

- ◆ формування її життєвих компетентностей;
- ◆ фізичний, особистісний та інтелектуальний розвиток;
- ◆ здатність вільно спілкуватися державною та найпоширенішими іноземними мовами;
- ◆ шанс працювати у майбутньому у сфері бізнесу, дипломатії, військовій сфері, науці, освіті;
- ◆ уміння самостійно вчитися та співпрацювати для досягнення особистих і суспільно значимих цілей.

Ми цінуємо батьківську громаду, дбаючи про:

- ◆ розвиток їхньої компетентності виховника;
- ◆ повну поінформованість щодо успіхів своєї дитини та стану школи;
- ◆ якнайширші можливості кожному долучитися до шкільного виховання, життя шкільної спільноти;
- ◆ прозорість усіх сторін діяльності навчального закладу та прийнятих адміністрацією рішень.

Ми цінуємо педагогічних працівників та технічний персонал школи, дбаючи про:

- ◆ соціальний престиж та розвиток професійної компетентності кожного;
- ◆ повну поінформованість щодо стану школи, планів та результатів її розвитку;
- ◆ можливості участі у формуванні політики школи та оцінюванні персонального внеску кожного у розвиток навчального закладу;
- ◆ взаємодію та взаємопідтримку у освітньому процесі, ефективність спільно прийнятих управлінських рішень.

Розділ 2. Опис "моделі" випускника школи

Випускник Дублянського опорного ліцею імені Героя України Анатолія Жаловаги – це людина освічена, що самостійно здобуває знання, готова до прийняття морально виправданих рішень. Отже, сучасний випускник вміє усвідомлювати різноманіття життєвих цінностей (свобода, співпраця, повага іншої особистості), особисту самоцінність. Вміє здійснювати вибір: жити й працювати в різновіковому колективі. Здатний планувати своє життя у відповідності з метою, приймати рішення. Має життєвий досвід діяльності в групі: під керівництвом, самостійно, в парі, з книгою, з документами, з приладами, з комп'ютером.

Основний орієнтир особистості випускника - вільна особистість. Особистість, що має високий рівень самосвідомості, громадянськості та самодисципліни. Така, що поважає себе, усвідомлює свою цінність та цінність іншої особистості, здатна нести відповідальність перед собою та суспільством. Гуманна особистість – проявляє милосердя, доброту, здатність до співпереживання, терпимість і доброзичливість. Готова надати допомогу, прагне до миру й розуміє цінність людського життя. Духовна особистість – має потребу до пізнання й самопізнання, рефлексії, має потребу в красі й спілкуванні. Творча особистість – наділена розвинутими здібностями, знаннями, вміннями, навичками, розвинутим інтелектом. Практична особистість – знає основи комп'ютерної грамоти, професійної підготовки, має естетичний смак, гарні манери, знає й поважає. Це людина, яка є прихильником здорового способу життя.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів початкової школи. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і

безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Таким чином, педагогічний колектив опорного закладу повинен виховувати випускника, який здатний до самовизначення й самореалізації:

- високий рівень морального розвитку (гуманізм, совісність, гідність, толерантність);
- сформованість особистісних якостей громадянина України,
- сформованість потреби у самовдосконаленні, здатність до творчої діяльності,
- звичка до нормативної поведінки, розвинена емоційна сфера, сформовані етичні потреби;
- сформованість системи знань у відповідності до держстандартів та програми школи.

Випускники школи повинні вміти:

- гнучко адаптуватися до постійно змінних життєвих ситуацій, самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці;
- самостійно і критично мислити, бачити труднощі, шукати шляхи раціонального їх подолання, використовувати сучасні технології, генерувати нові ідеї, творчо мислити;
- грамотно працювати з інформацією (збирати необхідні для дослідження факти, аналізувати їх, висувати гіпотези, узагальнювати, зіставляти з аналогічними або альтернативними варіантами, формувати аргументовані висновки і на їх основі виявляти і вирішувати існуючі проблеми)-,
- бути комунікабельним, контактним у різноманітних соціальних групах, запобігати конфліктним ситуаціям або вправно виходити із них;
- самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня.

Розділ 3. Цілі та задачі освітнього процесу опорного навчального закладу

- задоволення потреб у здобутті загальної середньої освіти на рівні державних стандартів;
- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі вивчення і врахування її особистісних здібностей, інтересів, потреб;
- виховання морально, психічно і фізично здорового покоління;
- формування соціальної і громадянської позиції, високого рівня правової, екологічної, духовної, моральної культури;
- розвиток творчих здібностей учнів, здатності до самостійного отримання та застосування знань і навичок;
- підтримка обдарованих дітей та молоді;
- створення умов для професійного самовизначення.

Основні напрями розвитку школи:

- психологізація навчально-виховного процесу;
- особистісно-орієнтований підхід;
- оновлення навчально-виховного процесу на основі інноваційних освітніх технологій;
- інформатизація та комп'ютеризація навчально-виховного процесу;
- переорієнтація навчально-виховного процесу на принципах співробітництва і співтворчості учні і учителя;
- впровадження технологій проектування управління.

Основні принципи діяльності школи:

Перший принцип – принцип єдності і диференційованості у змісті освіти, який містить у собі такі основні рівні:

- рівень загальнолюдських цінностей, що відповідають освітнім стандартам і нормам світової культури;
- рівень державний – ядро змісту освіти, єдине для всіх шкіл України;
- рівень національно-соціальної, що враховує особливості, властиві національному і соціальному розвитку України;
- рівень регіональній, що відповідає культурним, соціально-політичним, економічним особливостям північно-східної України;
- рівень місцевий, що відбирає в зміст освіти особливості міста Дубляни;
- рівень загальношкільний його спрямованості, профілю, спеціалізації, типу, традицій, що передбачає насичення освіти економічним змістом;
- рівень індивідуальний, що враховує можливості і бажання учня і вчителя.

Другий принцип – принцип гуманізації змісту освіти.

Спираючись на прогресивні ідеї діалектики, уявлення про гуманістичну спрямованість діяльності людини, освіта доповнюється і розширюється філософією про сенс життя і призначення людини, про поняття духовності, про загальнолюдські цінності.

Третій принцип – принцип розвиваючого характеру навчання.

Він передбачає саморозвиток особистості і вимагає пріоритетності в процесі навчання мотиваційних аспектів освіти.

Четвертий принцип – принцип педагогічної підтримки, співробітництва та співтворчості між учителем і учнем.

Ставлення до дитини як до суб'єкта власного саморозвитку, направлення на самоствердження його індивідуальності.

П'ятий принцип – індивідуалізація та диференціація навчання.

Цей принцип реалізується у творчому розвитку кожного учня з урахуванням різниці в інтелектуальній, емоційно-вольовій та дієво-практичній сферах.

Цей принцип вимагає організації профільного навчання, застосування нових навчальних програм і підручників, навчання дитини за особистим планом тощо. Шостий принцип – принцип оптимізації навчально-виховного процесу – передбачає досягнення кожним учнем найвищого рівня знань, умінь, навичок і розвитку творчих здібностей.

Сьомий принцип – це принцип відкритості і динамічності освіти, що передбачає її постійний розвиток і саморегуляцію.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових освітніх програм.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» у 5-11 класах формується самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Навчальний план старшої школи реалізує зміст освіти на академічному рівні. Заняття з курсу "Захист України" можуть проводитись наприкінці навчального року в рамках навчальної практики учнів, у т. ч. з використанням навчально-методичної бази військових частин, відповідних кафедр закладів вищої освіти, військових комісаріатів, оборонно-спортивних, військово-патріотичних оздоровчих таборів тощо.

Вивчення екології у 11-х класах можна здійснювати інтегровано з біологією, а астрономії з фізикою.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Вибір форм і методів навчання в учнів 5-11 класів вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, навчально-практичні заняття. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Компетентності учнів 5-9 класів такі як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватись відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні

шкільного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Ключові компетентності учнів 10-11 класів такі як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лiнii є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Вивчення предметів здійснюватиметься за чинними програмами відповідно до переліку програм, підручників та посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в загальноосвітніх навчальних закладах у 2021/2022 навчальному році.

Розділ 4. Зміст та організація навчального процесу

Структура опорного закладу складається відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти. Школа має початкову, основну і старшу школу. Школа I ступеня (початкова) – перший структурний підрозділ навчального закладу, є чотирирічною (1-4 класи). До неї вступають діти, яким до 1 січня виповнилося не менш як 6 років і які за результатами медичного й психологічного обстеження не мають протипоказань для систематичного шкільного навчання, а також діти семирічного віку, які з об'єктивних причин не почали навчання в школі.

Школа I ступеня, зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, забезпечує подальше становлення особистості дитини, її інтелектуальний, соціальний, фізичний розвиток.

Пріоритетами в початкових класах є виховні, загальнонавчальні і розвивальні функції.

У молодших школярів формується розгорнута навчальна діяльність (уміння вчитися) шляхом оволодіння організаційними, логікомовленнєвими, пізнавальними і контрольнo-оцінювальними уміннями і навичками, набуття особистого досвіду культури поведінки в соціальному і природному оточенні, співпраці в різних видах діяльності.

Освітніми результатами цього ступеня навчального закладу є повноцінне мовленнєві, читацькі, обчислювальні уміння й навички, узагальнені знання про рідний край, реальний світ у його зв'язках і залежностях, національна самосвідомість та екологічна культура. У молодших школярів достатньо розвинені мислення, уява, пам'ять, сенсорні уміння, здатність до творчого самовираження, особистісно цілісного ставлення до праці, мистецтва, здоров'я, уміння виконувати нескладні творчі завдання.